

КУЛЬТУРОСПЕЦИФІЧНИЙ КОМПОНЕНТ У КАРИБСЬКІЙ АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ: КОНЦЕПТ *LIMING*

Статтю присвячено вивченню особливостей англомовної картини світу країн Карибського регіону. Розглядається концепт *LIMING*, що є специфічним для карибської регіональної англомовної культури, а також одним із її ключових концептів. Досліджується шлях формування лінгвокультурного концепту *LIMING*, його понятійна та ціннісна складові.

Ключові слова: мовна картина світу, лінгвокультурний концепт, ключові концепти культури.

Беспала Л. В. Культурноспецифичный компонент в карибской англоязычной картине мира: концепт *LIMING*. Стаття посвящена изучению особенностей англоязычной картины мира стран Карибского региона. Рассматривается концепт *LIMING*, который является специфичным для карибской региональной англоязычной культуры, а также одним из ее ключевых концептов. Исследуется путь формирования лингвокультурного концепта *LIMING*, его понятийные и ценностные составляющие.

Ключевые слова: языковая картина мира, лингвокультурный концепт, ключевые концепты культуры.

Bespala L. V. Culture-specific component in the English-speaking Caribbean world view: concept *LIMING*. The article deals with the issues of the English-speaking Caribbean world view. The key concept of the English-speaking Caribbean culture *LIMING* is analyzed. The way of the formation of the concept and its present features are investigated.

Key words: key concepts of culture, culture-specific component.

Останнім часом активно вивчаються мовні картини світу та їхні структурні елементи – лінгвокультурні концепти. Розроблені теоретичні питання та методики аналізу концептів (А. Вежбицька, Ю. С. Степанов, З. Д. Попова, В. І. Карасік, С. Г. Воркачев, М. В. Піменова, А. М. Приходько та ін.). Досліджені фрагменти мовних картин світу різних етнічних спільнот [Шмелев 2002; Голубовская 2002; Зализняк 2005; Нідзельська 2009 та ін.]. Питання ж формування ключових концептів етнічно негомогенної культури досі не отримало належного висвітлення.

Актуальність цієї розвідки зумовлена її спрямуванням на вивчення особливостей формування та вербалізації ключових концептів такої лінгвокультури, становлення якої відбувається в умовах перманентних етномовних контактів, зокрема, англомовної культури Карибського регіону.

Карибський регіон (КР) виявляє особливу етнокультурну та мовну мозаїчність. Протягом декількох століть у КР тривають контакти численних етномовних груп, що супроводжуються процесами мовного зсуву, формуванням контактних мов, їх нативізацією (креолізацією) та подальшою декреолізацією. Англійська мова в КР обслуговує не окрему етнокультуру, а регіональну «креолізовану» культуру (*creolized culture* [Brathwaite 1995; Chaudenson 2001]), формування якої відбувається шляхом взаємодії культурних спадщин різних етномовних спільнот. Карибська англомовна картина світу, таким чином, відбиває культурний досвід надзвичайно гетерогенної лінгвокультурної спільноти.

Метою цієї розвідки є вивчення процесів формування ключових концептів карибської англомовної культури та особливостей їх вербалізації.

Об'єктом дослідження став лінгвокультурний концепт *LIMING*, ключовий для культури східних країн КР, а **предметом** – процес формування ключового концепту культури *LIMING*, його актуальні понятійні та ціннісні ознаки.

Матеріалом послуговували лексичні репрезентанти концепту (65 одиниць загалом), відібрані з регіонального словника [DCEU 1996], а також текстові фрагменти (1000 фрагментів), отримані з матеріалів електронних видань преси КР, Інтернет-форумів та блогів.

Ключовими концептами культури вважаємо такі «зумовлені відповідною культурою ядерні одиниці картини світу, що мають екзистенціальну значущість як для окремо взятої мовної особистості, так і лінгвокультурної спільноти в цілому» [Маслова 2004, с. 51] (переклад наш – Л.В.). До основних ознак ключових концептів культури відносимо значущість, тривалість існування, актуальність, одночасну універсальність та культурну маркованість.

Можемо передбачити, що в умовах посиленої лінгвокультурної негомогенності ключового статусу набувають не лише такі концепти, що існують у відповідній культурі тривалий час, але й лінгвоконцептуальні інновації. Лінгвоконцептуальною інновацією вважаємо лінгвокультурний концепт (ЛК), що характеризується такими ознаками: (а) виникає в культурі КР, (б) має відносно нетривалу історію існування, (в) швидко набуває особливої значущості в контексті культури, в якій

виникає.

Формування лінгвоконцептуальної інновації дозволяє простежити аналіз ЛК *LIMING*, що відбиває притаманні представникам карибської англомовної спільноти культурно-специфічні уявлення про дозвілля та відпочинок: *liming* “the habit or action of intentional idling in a public place or wasting time on a job”.

Не викликає сумнівів той факт, що поняття про дозвілля існує в будь-якій культурі, адже потреба у відпочинку є універсальною й зумовлена самою природою людини, її фізіологічними та психічними характеристиками. Проте концептуалізація дозвілля не позбавлена культурної специфіки. Різні народи мають відмінні уявлення про типову ситуацію дозвілля: місце, час, тривалість, спосіб здійснення тощо. Існує думка, що *LIMING* є концептом, специфічним для культури одного з ареалів КР – Тринідаду – й не має еквівалентів в інших культурах [Eriksen 1990]. Результати ж нашого дослідження дозволили встановити, що ЛК *LIMING* виникає в культурі Тринідаду, набуває значущості в контексті місцевої культури й виходить за її межі: стає актуальним для низки країн КР, зокрема для таких як Барбадос, Беліз, Гайана, Гренада, Сент-Люсія, Сент-Кітс і Невіс та ін.

Розглянемо процес формування ЛК *LIMING* та особливості його вербалізації.

Ім'я концепту – *liming* “the habit or action of intentional idling in a public place or wasting time on a job” – є лексичною інновацією, що виникає на основі одиниці *lime* “to hang about with others”. Одиниця *lime* вперше фіксується в мовленні мешканців Тринідаду й поповнює лексичний склад англійської мови КР відносно недавно – приблизно в середині ХХ ст. [DCEU 1996, с. 348].

Дієслово *lime*, що виступило твірною основою імені концепту, в свою чергу, походить від одиниці англ. *limey* “a British sailor”, яка зафіксована в письмових пам'ятках ХІХ ст. британських колоній [OEtymD]. Лексема *limey* є скороченням від *lime-juicer* – пейоративної номінації британських моряків. До внутрішньої форми етимона *lime-juicer* інкорпорована назва флороніму *lime* «лайм». Мотивуючою ознакою для такої номінації виступив той факт, що моряки вживали в їжу цитрусові, щоб запобігти цинзі [OEtymD].

Зазначимо, що одиниця *limey* наявна також в британському і американському варіантах англійської мови: *limey* “a slightly insulting word for an English person” [OED]; *limey* (slang) “a British sailor”; “an Englishman” [MWED]. Формування ж на основі *limey* ключового слова культури – імені ключового концепту – спостерігається лише в карибській англомовній культурі, що зумовлено як чинниками соціально-історичного характеру, так і особливостями ментальності відповідного колективу мовців.

За часів Другої Світової війни в східних ареалах КР, зокрема, у Тринідаді, з'являються американські військово-морські бази, а разом з тим – численні «білі» моряки – *limeys*. Моряки *limeys* сприймалися місцевим населенням негативно, оскільки вважалися схильними до байдикування, шумних компаній та непристойних розваг. Стереотипізація ознаки ‘бездіяльність’ в образі *limey* ‘American sailor’ позначається на семантиці похідного від іменника дієслова – *lime v* “to sit, to loaf or hang about with others”. Помітки в словнику свідчать про те, що одиниця *lime v* вживалася в таких контекстах, що апелювали до образу *limey*: “the term [*lime*]... evidently applied to white American sailors from the naval base who hang around bawdy-house areas in groups” [DCEU 1996, с. 348].

Етимологічний шар ЛК *LIMING*, таким чином, корелює з чужою, «зовнішньою» по відношенню до КР культурою, з якою з часом втрачає зв'язок й починає відбивати явище власної культури. Як наслідок, відбувається розвиток значення одиниці *lime v* в напрямку генералізації (див. рис. 1).

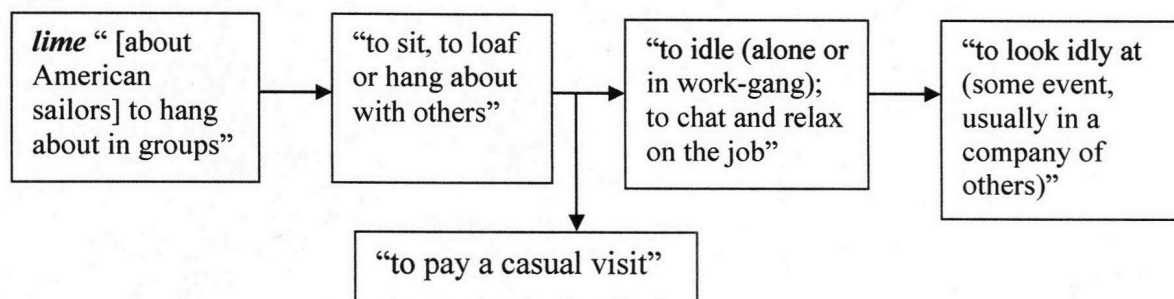

Рис. 1. Розвиток семантичної структури дієслова *lime*

В другій половині ХХ ст. ЛК *LIMING* охоплював знання про типову для культури Тринідаду ситуацію дозвілля, зокрема, про такі її складові, як місце, час, учасники та їхні дії (див. рис. 2.А).

Місце такого дозвілля як *liming* – це переважно вулиці міста, бари або ж пляж; час – будь-який період доби. Типовий учасник *liming* у колективній свідомості трінідадців II половини XX ст. – це чоловік близько тридцяти років, що не має регулярного заробітку, мешканець східних околиць столиці Трінідаду і Тобаго – Порт-оф-Спейн. Таке дозвілля передбачало невелику компанію людей (від 5 до 10 осіб), які перебували в дружніх стосунках. Дії учасників *liming* – спілкування, споживання напоїв, іноді також їжі, перегляд фільмів [Eriksen 1990].

Як буде показано нижче, з часом ЛК *LIMING* зазнає трансформації: понятійна складова концепту «розширюється» за рахунок включення додаткових ознак.

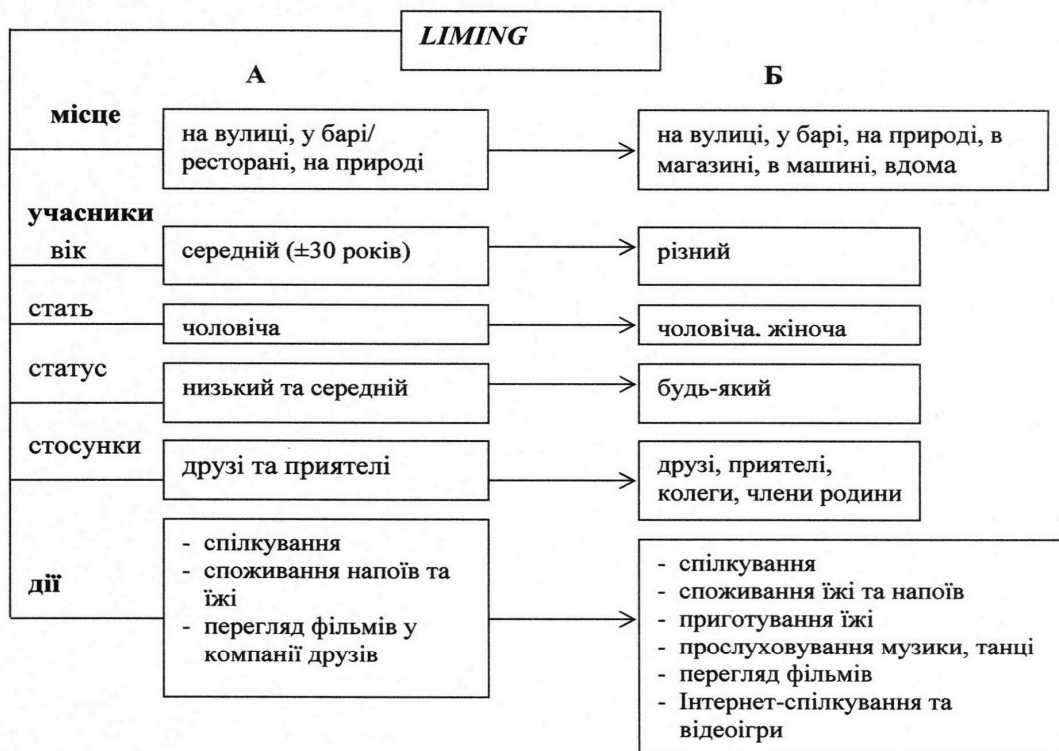

Рис. 2. Модифікації у структурі концепту *LIMING*, що відбуваються впродовж останніх двох десятиліть.

Розглянемо номінативне поле сучасного ЛК *LIMING*. Репрезентанти ЛК *LIMING* були відібрані зі словника [DCEU 1996] методом аналізу словникових дефініцій, а також з контекстів, що апелюють до відповідного ЛК. Номінативне поле ЛК *LIMING* включає репрезентанти, представлені окремими лексемами (*lime*, *limer*, *fete* тощо) та фразеологічними одиницями (*pick a lime*, *throw a fete*, *breeze out* тощо). Ядро ж номінативного поля ЛК *LIMING* включає його ім'я – *liming*, а також інші одиниці відповідного дериваційного ряду – *lime v*, *lime n*, *limer n*. Вважаємо, що такі репрезентанти найповніше актуалізують понятійні ознаки ЛК *LIMING*.

Розглянемо словникові дефініції ядерних репрезентантів ЛК *LIMING*. Ім'я ЛК – одиниця *liming* – визначається в словнику як “the habit or action of intentional idling in a public place or wasting time on a job” [DCEU 1996, с. 349]. Таким чином *LIMING* – це перш за все бездіяльність, байдикування.

Словникові дефініції дієслова *lime* надають змогу конкретизувати сутність ЛК *LIMING*, як перебування в товаристві інших людей та спілкування; ухилення від праці на користь розмов та відпочинку, спонтанні візити, участь у певній події в товаристві інших людей: “to sit, loaf or hang about with others, usually on the sidewalk or other open place, chatting aimlessly, watching passers-by and sometimes making unsolicited remarks to them”; “to idle (alone or in work-gang); to chat and relax on the job”; “to pay a casual visit”; “to look on idly at (some event, usually in a company with others)” [DCEU 1996, с. 348].

Іменник *lime* може означати подію, її учасників та місце.

Подія *lime* переважно незапланована, націлена на відпочинок, спілкування та розважання: *lime n* (1) “an unorganized social gathering (usually of young people) to pass the time away in chat and banter” [DCEU 1996, с. 349].

Учасники *liming* представлені групою бездіяльних осіб: *lime n* (2) “any identifiable group of

idlers” [DCEU 1996, с.349].

Місце події *liming* може бути постійним або спонтанним: *lime n* (3) “the place where such people agree to meet, or do so regularly” [DCEU 1996, с. 349].

Словникова дефініція деривата *limer n* вказує на те, що участь у події *liming* приймають здебільшого чоловіки, схильні до марного витрачання часу: *limer n* “an idler, a time-waster; one (usually a man) who stands around with others on the sidewalk or in some public place watching people go by, and sometimes being mischievous” [DCEU 1996, с. 349].

Словникові дефініції лексичних репрезентантів ЛК *LIMING* надали змогу виявити такі ядерні ознаки цього концепту як ‘відпочинок’, ‘бездіяльність’, ‘суспільний характер’, ‘спілкування’, ‘розважання’.

Понятійні ознаки ЛК *LIMING* були доповнені та верифіковані шляхом аналізу контекстів, що апелюють до відповідного ЛК. З’ясовано, що ЛК *LIMING* у сучасній англомовній культурі КР містить у собі конфігурацію знань та уявлень про стереотипну ситуацію дозвілля, тому структурується як концепт-фрейм. Фрейм *LIMING* має такі компоненти: місце, час, учасники, їхні дії. Охарактеризуємо послідовно відповідні компоненти.

Особливості лексичної сполучуваності репрезентантів ЛК *LIMING* свідчать про те, що *liming* може відбуватися в різних місцях (*liming spot/ venue*): на вулиці (*a street lime, a pavement lime, liming on the block*), на пляжі або на березі річки (*a beach lime, a river lime*), у барі (*rumshop lime, liming at a bar*), у торговельному центрі (*mall-liming*), вдома (*home lime*), в машині (*car lime*). Отже, компонент «місце» фрейму *LIMING* зазнав розширення.

LIMING може мати місце в будь-який час доби: *a morning lime, an afternoon lime, a daytime lime, a lunchtime lime, an evening lime, a late/ night lime*.

Невід’ємною складовою *LIMING* є компанія. Кількість учасників такої події – не менше двох осіб: “*Liming ... has to do with two or more people coming together...*” (TTG 25.02.2010). Учасники *LIMING* (*liming partners/ pardners*) – це переважно люди одного кола та віку, що мають спільні інтереси: друзі, приятелі (*liming with friends, liming buddies*), або ж колеги (*liming with colleagues*).

Аналіз контекстів надав змогу простежити істотні зміни в компоненті фрейму *LIMING* «учасники». Такі ознаки як ‘чоловіча стать’, ‘середній вік’ та ‘низький соціальний статус’ учасника *liming* виявилися неактуальними. Сучасний *limer* – характеризується такими ознаками:

- стать – будь-яка – “*The women I dated were limers*” (TE 16.07.2010);
- вік – різний, включаючи підлітків, – “*Teen liming ...*” (TE 13.12.2009);
- соціальний статус – різний, включаючи представників вищого соціального прошарку, – “*This event [the Summit of the Americas] seems to be primarily a liming session for these leaders and their spouses ...*” (TE 12.04.2009).

Модифікації зазнали також уявлення про стосунки, у яких перебувають учасники *LIMING*. Сьогодні *lime* позначає також сімейний відпочинок, про що свідчить поширеність у мовній практиці трінідадців лексичного сполучення *family lime*. Відомо, що ще два десятиліття тому дозвілля в сімейному колі не охоплювалося концептом *LIMING* [Erisken 1990]. Очевидно, такі модифікації в структурі ЛК пов’язані зі змінами в пріоритетах відповідної спільноти, зокрема з посиленням значущості сімейних цінностей.

Типові дії учасників сучасного *liming* – це спілкування, споживання їжі та напоїв, прослуховування музики, танці: “...usually when you “*lime*” you tend to “*ole talk*” which is *empty chatter*” [Trini Slang]; “*a good lime is incomplete without good food*”; “... going out to *lime* and have a few drinks” (TTG 11.07.2011); “*here were people dancing and liming*” (TTG 06.07.2011).

Уявлення представників КР про типові дії учасників *liming* також зазнали змін. Сьогодні *liming* включає Інтернет-спілкування, відео- та комп’ютерні ігри: “*I have created another site (a liming hole so to speak) ... come on over and “Lime” with us!*” (Trinizada 14.10.2009); “*Those who were into video games enjoyed the lime with a big screen TV and Play Station 3 games*” (TTG 20.06.2011).

Отже, аналіз контекстів, що містять апеляції до ЛК *LIMING*, дозволив простежити суттєві модифікації в понятійній складовій ЛК, які мають місце впродовж останніх двох десятиліть. Змін зазнають уявлення про типове місце, учасників *LIMING* та їхні дії. Відповідні модифікації представлені в узагальненому вигляді на рис 2. Б.

Аналіз контекстуального оточення ядерних репрезентантів ЛК *LIMING* дозволив виявити також такі ознаки, що утворюють периферію його понятійної складової. Такими ми вважаємо ознаки, що актуалізуються в деяких контекстах, проте нейтралізуються в інших. Зокрема, до периферії відносяться ознаки ‘спонтанність’ та ‘відсутність приводу’: “...never ask a Trini why they are liming....”

Say with me again, "There is no reason for liming!" Actually, the essence of a lime is usually spontaneous" [Share...]. Цікаво, що на думку трінідадців, представники інших культур не розуміють сутності *LIMING* саме через відсутність приводу для такої події: "my Canadian friends don't quite get 'liming'. Whenever we get together with them, it's generally for a specific reason..." [ТТОС].

Істотних модифікацій зазнає не лише понятійна, але й ціннісна складова ЛК *LIMING*. Як вже було зазначено вище, на початку свого існування ЛК *LIMING* мав негативно-ціннісне спрямування. Результати ж аналізу оціночних висловлювань сучасних носіїв культури КР дозволяють стверджувати, що ЛК *LIMING* перетворюється на амбівалентний.

Позитивно-ціннісні ознаки ЛК *LIMING* засвідчують контекстуальні зв'язки його репрезентантів як з універсальними цінностями, так і з регіональними.

ЛК *LIMING* апелює до таких універсальних цінностей як:

- *FRIENDSHIP*/ «дружба» – "... **a lime** is ... an outlook on life that values good times with **good friends**..." [Share...];

- *HAPPINESS*/ «щастя» – "what make u happy? – Mixin[g] music...limin[g] wit[h] friends...; - liming with all my cousins..." [ТТОС].

ЛК *LIMING* виявляє також асоціативні зв'язки з таким загальноновизнаним символом регіональної культури КР як *CARNIVAL*/ «Карнавал»: "Carnival is a big lime and party" (TTG 07.03.2011).

Тим не менш ЛК *LIMING* апелює і до негативних цінностей, а саме:

- *IRRESPONSIBILITY*/ «безвідповідальність» – "The task is to provide young people with a clear choice between **liming irresponsibly** ... and becoming productive, respected members of society" (Stabroeknews 11.12.2007);

- *DANGER*/ «небезпека» – "Under **dangerous** behaviour the bill must include: **Liming, drinking**..." (TTG 19.05.2011).

Вважаємо, що кореляція ЛК *LIMING* з антицінностями зумовлена усвідомленням надмірної схильності до байдикування: "The work keeps the kids occupied, because **all that liming is not good**" (KN 22.01.2009).

Ціннісна складова ЛК *LIMING* виявилася неоднаковою в культурах різних ареалів КР. Так, у Трінідаді і Тобаго ціннісна складова ЛК *LIMING* тяжіє до позитивного модусу: позитивну оцінку явища, з яким співвідноситься *LIMING*, засвідчують 87% від усіх проаналізованих нами актуалізацій, що належать мешканцям відповідного ареалу. Бездіяльність людини в культурі Трінідаду і Тобаго не засуджується: "In Trinidad and Tobago engaging in **idling and inactivity is welcomed! Taking time to sit, relax and engage in conversation accompanied by drinks is not a "by the way" situation; it's our lifestyle**" [Share...].

В інших же ареалах КР оцінка ЛК *LIMING* тяжіє до негативного модусу. Так, наприклад, позитивно ціннісними виявилися лише 26 % актуалізацій ЛК в контекстах, що співвідносяться з культурою Гайани.

Особлива значущість ЛК *LIMING* для культури Трінідаду і Тобаго, очевидно, зумовлена особливостями національного характеру її носіїв, їхньою так званою «карнавальною ментальністю» (*carnival mentality* [Birth 2008, с. 107]) – високою оцінкою «вміння» відпочивати, святкувати та насолоджуватися життям. У культурі Трінідаду *LIMING* виявляє особливу, екзистенційну значущість, усвідомлюється як стиль життя, ціннісний орієнтир, визначальна риса національної ментальності: "**Trinis don't like to lime they are in love with the "lime"**" (Trinizada 23.06.2010); "**Trinis like to lime..... This is the essence of our paradise to lime freely while feeling safe**" (TTG 03.07.2010); "...the approach to liming ... is itself a reflection to the Trinidadian approach to anything" [Pires 2009].

Отже, результати дослідження ЛК *LIMING* надали змогу зробити наступні **висновки**. *LIMING* є культурно-специфічним концептом, що характеризується нетривалою історією існування, проте швидко набуває значущості в контексті карибської англомовної культури, а тому може вважатися лінгвоконцептуальною інновацією. Формування ЛК *LIMING* розпочинається в англомовній культурі Трінідаду. Подальший розвиток ЛК характеризується модифікацією його понятійної та ціннісної складових. ЛК *LIMING* поширюється за межі культури Трінідаду й набуває загальнорегіональної значущості. Аксиологічне спрямування ЛК *LIMING* є амбівалентним й залежить від окремої національної культури, у межах якої актуалізується цей концепт.

Перспективу подальших досліджень бачимо у виявленні й дослідженні інших ключових концептів англомовної культури країн Карибського регіону, у визначенні шляхів їхнього формування та особливостей вербалізації.

Література

Голубовская И. А. Этнические особенности языковых картин мира : монография / И. А. Голубовская – К. : Издательско-полиграфический центр «Киевский университет», 2002. – 293 с. *Зализняк А. А.* Ключевые идеи русской языковой картины мира / Анна А. Зализняк, И. Б. Левонтина, А. Д. Шмелев. – М. : Языки славянской культуры, 2005. – 524 с. *Маслова В. А.* Лингвокультурология : учебн. пособ. – 2-е изд., стереотип. / В. А. Маслова. – М. : Академия, 2004. – 208 с. *Нідзельська Ю. М.* Ключові концепти єврейської культури в сучасній англійській мові : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Ю. М. Нідзельська. – Харків, 2009. – 20 с. *Шмелев А. Д.* Русская языковая модель мира : Материалы к словарю / А. Д. Шмелев. – М. : Языки славянской культуры, 2002. – 304 с. *Birth K.* *Vacchanalian Sentiments: Musical Experiences and Political Counterpoints in Trinidad* / K. Birth. – Durham : Duke University Press, 2008. – 280 p. *Brathwaite E. K.* *Creolization in Jamaica* / E. K. Brathwaite // *The Post-Colonial studies Reader* / V. Ashcroft, G. Griffiths, H. Tiffin. – New York : Routledge, 1995. – P. 202 – 205. *Chaudenson R.* *Creolization of language and culture* / R. Chaudenson; translated and revised by S. S. Mufwene, S. Pargman, S. Billings et al. – London : Routledge, 2001. – 360 p. (DCEU) *Dictionary of Caribbean English Usage* / ed. by R. Allsopp. – New York : Oxford University Press, 1996. – 699 p. *Eriksen T. H.* *Liming in Trinidad: the art of doing nothing* / H. T. Eriksen // *Folk*. – 1990. – Vol. 32. – P. 23 – 43. (OED) *Oxford English Dictionary* [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oxforddictionaries.com>. (OEtymD) *Online Etymology Dictionary* [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etymonline.com/> *Pires B. C.* *We call it Liming* / B. C. Pires // *Kulturaustausch : journal for international perspectives*. – 2009. – № IV. – [електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ifa.de/en/pub/kulturaustausch/themes/leisure/theme-leisure/we-call-it-liming/ (KN) *Kaiteur News* [електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kaiteurnewsonline.com (MWED) *Merriam-Webster Dictionary* [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.merriam-webster.com/dictionary/> *Share 43 facts, customs and things I like about my country, Trinidad and Tobago* [електронний ресурс]. – Режим доступу : www.43things.com/things/entries/2659090 *Stabroeknews* [електронний ресурс]. – Режим доступу : www.stabroeknews.com/ (TE) *Trinidad Express* [електронний ресурс]. – Режим доступу : www.trinidadexpress.com *Trini Slang* [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://trini-slang.blogspot.com/> *Trinidad* [електронний ресурс]. – Режим доступу : www.trinidad.com (TTG) *Trinidad and Tobago Guardian* [електронний ресурс]. – Режим доступу : www.guardian.co.tt (TTOC) *Trinidad and Tobago online community* [електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ttonline.org

УДК 802.0-801.561.3

ВИНОГРАДОВА Е. Ю.

*(Одесский национальный университет им. И. И. Мечникова)***ГЕНДЕРНЫЙ АСПЕКТ КОММУНИКАТИВНОЙ ТАКТИКИ "КОМПЛИМЕНТ"
(НА МАТЕРИАЛЕ АНГЛОЯЗЫЧНОГО ХУДОЖЕСТВЕННОГО ДИАЛОГА)**

Статья рассматривает проблему реализации коммуникативной тактики "комплимент" в процессе речевого взаимодействия. Интерес автора сфокусирован на различных видах реакций на комплимент через призму гендера. Сделано заключение о том, что психологически обусловленные стереотипы речевого поведения, привычные для разных гендеров, находят свое выражение в специфических реакциях на комплименты.

Ключевые слова: комплимент, гендер, коммуникативная тактика, диалогическое единство, тематический узел.

Виноградова Е. Ю. **Гендерний аспект комунікативної тактики "комплімент" (на матеріалі англомовного художнього діалогу).** Стаття розглядає проблему реалізації комунікативної тактики "комплімент" в процесі мовленнєвої взаємодії. Інтерес автора сфокусований на різних видах реакцій на комплімент через призму гендера. Зроблений висновок про те, що психологічно обумовлені стереотипи мовної поведінки, звичні для різних гендерів, знаходять своє вираження в специфічних реакціях на компліменти.

Ключові слова: комплімент, гендер, комунікативна тактика, діалогічна єдність, тематичний вузол.

Vinogradova I. U. **The gender aspects of the communicative tactics "compliment" (on the material of the English artistic dialogue).** The article looks upon the problem of realization of the communicative tactics "compliment" in the process of speech interaction. The author's interest is focused upon different types of reaction to the compliment through the prism of gender. A conclusion is made that the psychologically conditioned stereotypes of speech behavior, accustomed with different genders, find their representation in specific reactions to the compliments.

Key words: compliment, gender, communicative tactics, dialogical unity, thematic cycle.

В центре внимания современных лингвистических исследований находятся проблемы связанные с организацией и успешностью речевой коммуникации. Успешность, или эффективность диалога во многом зависят от правильной избранной стратегии и тактики речевого общения. Compliments не только отвечают принципам вежливости Браун П. и Левинсона С., но и способствуют благоприятной обстановке, дружескому расположению, общей положительной тональности общения [Виноградова 2010, с. 257].

Как известно, речевое взаимодействие представляет собой двусторонний процесс, который как нельзя лучше передается понятием диалогического единства [Шведова 2003, с. 251]. Говорящий строит высказывание, отбирает те или иные языковые средства, находясь под влиянием адресата и его